

Yttrande
2020-06-22

Dnr 101-3789-2020

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.17@regeringskansliet.se

Promemoria

Ett ändrat förfarande för att anmäla områden
som omfattas av begränsningen av rätten till
dagersättning vid eget boende

Yttrande

2020-06-22

Dnr 101-3789-2020

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Örebro län anser att kommunerna även fortsättningsvis i grunden måste anses bäst lämpade att avgöra vilka områden som får anses ha socioekonomiska utmaningar. Länsstyrelsens roll bör endast vara att genom kontroll säkerställa efterlevnad av lagens intentioner. Att Länsstyrelsen genomför parallella utredningar vore både ineffektivt och kostsamt.

- Länsstyrelsen delar uppfattningen att beslut om att undanta socioekonomiskt utsatta områden som omfattas av begränsningen av rätten till dagersättning vid eget boende ska grundas på faktiska sociala och ekonomiska förhållanden i den anmälda kommundelen. Länsstyrelsen tillstyrker att det i förordningen ska preciseras vilka förhållanden som ska tas i särskilt beaktande.
- Länsstyrelsen delar även uppfattningen att Länsstyrelsens ställningstagande i ett yttrande skall vara avgörande för om en kommun del kan omfattas av begränsningen av asylsökandes möjligheter att bo i eget boende med bibehållen dagersättning. Länsstyrelsen tillstyrker också att yttrandet inte ska kunna överklagas och bifogas vid anmälan till Migrationsverket. Länsstyrelsen tillstyrker att den längsta tiden för Migrationsverket att uppdatera förteckningen ska kortas till fyra veckor.
- Länsstyrelsen anser att det är nödvändigt med en övergångsbestämmelse under 2020 för att ge länsstyrelserna möjlighet till intern och extern dialog kring samsyn av bedömningsunderlag. Länsstyrelsen föreslår att en kommun ges möjlighet att inkomma med anmälan till Migrationsverket senast 31 dec 2020 och att nu gällande anmälningar ska upphöra att gälla 1 april 2021.
- Länsstyrelsen anser att den utökade uppgiften som kontrollmyndighet medför behov av kompetenshöjande insatser. Detta kopplat till en ökad ärendehantering innebär ekonomiska konsekvenser för myndigheten. För att säkerställa en god och rättssäker myndighetsutövning behöver tillräckliga resurser därför tilldelas uppdraget.

1. Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.

Länsstyrelsen tillstyrker ändring av 7 b § i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.

Länsstyrelsen tillstyrker att det i förordningen ska preciseras vilka faktiska sociala och ekonomiska förhållanden i kommundelen som ska tas i särskilt

Yttrande

2020-06-22

Dnr 101-3789-2020

beaktande vid beslut om att begränsa av rätten till dagersättning vid eget boende i vissa kommundelar.

Det är av vikt att en ansökan om undantagande av kommundelar från bosättning innehåller en redovisning av samtliga förhållanden för varje anmäld kommundel.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att en anmälan inte får avse en sådan del av kommunen som omfattas av Länsstyrelsens invändning samt att yttrandet ska bifogas kommunens anmälan till Migrationsverket.

Att korta tiden för att uppdatera förteckningen över undantagna områden är positivt ur den enskilde individens perspektiv. Länsstyrelsen tillstyrker att 7 c § ska ändras på så sätt att den längsta tiden för Migrationsverket att uppdatera förteckningen ska vara fyra veckor.

För att upprätthålla lagens intention tillstyrker Länsstyrelsens att förslaget att Länsstyrelsens yttrande enligt 7 b § andra stycket inte ska kunna överklagas. Möjligheten till ny bedömning från Länsstyrelsen kvarstår då kommunen har möjlighet att inkomma med förnyad begäran.

2. Anmälningförfarandet för vilka områden som omfattas av begränsningen ändras

Länsstyrelsen anser att kommunerna även fortsättningsvis i grunden måste anses bäst lämpade att själva avgöra vilka områden som bedöms ha socioekonomiska utmaningar. Länsstyrelsens roll bör endast vara att säkerställa efterlevnad av lagens intentioner så som vid fördelningen av mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning genom anvisning till kommunerna.

Kommunernas arbete med att identifiera och sammanställa underlag för anmälan måste respekteras. Länsstyrelsen ska inte genomföra parallella utredningar då det vore både ineffektivt och kostsamt. Det är därför av vikt att det tydligt regleras vilken typ av underlag som ska bifogas kommunernas begäran om ett yttrande. Detta gäller särskilt avseende de faktiska sociala och ekonomiska förhållanden som ska tas i särskilt beaktande men även övriga förhållanden som kommunen hänvisar till i sin begäran.

Länsstyrelsen menar att det är en oskälig inskränkning av den asylsökandes rättighet att kunna fatta välgrundade beslut i god tid gällande ett erbjudande om en eventuell bostad om man överlåter till rättstillämpningen att klargöra innebörden av oskälighetsrekvisitet i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. 10 a §. Migrationsverket bör därför få i uppdrag att i ett rättsligt ställningstagande tidigt klargöra innebörden av oskälighetsrekvisiten.

Yttrande

2020-06-22

Dnr 101-3789-2020

3. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Även om det kan synas onödigt att länsstyrelse och kommunalt samstämmiga anmälningar måste göras om, krävs detta för att säkerställa att samtliga faktiska sociala och ekonomiska förhållanden har tagits i beaktande.

Länsstyrelsen avstyrker dock förslaget att alla redan gjorda anmälningar ska upphöra vid utgången av 2020 och föreslår som övergångsbestämmelse att de delar av förteckningen som ändras vid en uppdatering ska börja gälla den 1 april 2021. Kommuner ska därmed senast 31 december 2020 anmäla de nya områdesbegränsningarna till Migrationsverket. För att ge både kommuner och länsstyrelser rimligt utrymme för anpassningar och eventuella nya utredningar bör nuvarande områdesbegränsningar gälla fram till den 1 april 2021.

4. Kostnader och andra konsekvenser

Som nämns i förslaget ges Länsstyrelsens yttranden en utökad betydelse. Länsstyrelsen anser att den utökade uppgiften som kontrollmyndighet med en ökad ärendehantering medför behov av kompetenshöjande insatser, främst inom området statistik och analys. Möjligheterna för Länsstyrelsen att säkerställa en god och rättssäker myndighetsutövning är därför beroende av att tillräckliga resurser tilldelas uppdraget. Regeringens avsikt att under 2021 se över möjligheterna för att eventuellt öppna upp för fler kommuner att anmäla områden kan medföra en ytterligare ökad ärendehantering. Sammantaget innebär förslaget att mer av myndighetens resurser kommer att tas i bruk och därför kommer innebära ekonomiska konsekvenser. Länsstyrelsen vill därför starkt understryka att uppdraget måste medföljas av ökade ekonomiska resurser.

I dagsläget saknas nationella riktlinjer och underlag för länsstyrelserna att använda vid bedömning av kommunernas områdesbegränsningar. Länsstyrelsen ser behov av såväl intern som extern dialog kring samsyn av bedömningsunderlagen och anser att även detta innebär behov av en övergångsbestämmelse under 2020 som ger både kommuner och länsstyrelser rimligt utrymme för anpassningar och eventuella nya utredningar. Ett besvärande hinder för tillförlitlig och likvärdig statistik på DeSO-nivå är det faktum att SCB:s verktyg för rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation ännu ej finns tillgängligt.

I detta ärende har landshövding Maria Larsson beslutat och integrationssamordnare Anna Wiktorsson varit föredragande.

I den slutliga handläggningen har även länsråd Anna Olofsson, avdelningschef Anita Norén och enhetschef Per-Olov Mörn deltagit.